

АДМІНІСТРАТИВНА ПРАВОСУБ'ЄКТНІСТЬ КЕРІВНИКА ТА ЗАСТУПНИКІВ КЕРІВНИКА ПОСТІЙНО ДІЮЧОГО ДОПОМІЖНОГО ОРГАНУ, УТВОРЕНОГО ПРЕЗИДЕНТОМ УКРАЇНИ, ЯК РІЗНОВИДУ НАЦІОНАЛЬНИХ ПУБЛІЧНИХ ДІЯЧІВ

Охарактеризовано адміністративну правосуб'єктність керівника та заступників керівника постійно діючого допоміжного органу, утвореного Президентом України. Доведено, що вона полягає не лише у здатності цього різновиду національних публічних діячів бути носіями закріплених нормами адміністративного права публічних/ визначених публічних функцій, але й реалізовувати їх, а також підлягати юридичній відповідальності за їх невиконання чи неналежне виконання. Проаналізовано, з урахуванням потреб правозастосовної практики, питання застосування положень правової доктрини і позиції законодавця, викладені у Законі України «Про правотворчу діяльність» в контексті реалізації норм абзаців першого та третього пункту 37 частини першої статті 1 Закону України від 6 грудня 2019 року № 361-IX «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» до відносин за участю означених категорій посадових осіб, що виникли і завершилися до набрання ним чинності та правове регулювання яких змінено названими положеннями пункту 37 частини першої статті 1 Закону № 361-IX.

Ключові слова: адміністративна правосуб'єктність, керівник та заступник керівника постійно діючого допоміжного органу, утвореного Президентом України, національні публічні діячі, заходи фінансового моніторингу, суб'єкти декларування.

Kysil Ludmyla. Administrative legal personality of the head and deputy heads of a permanent auxiliary body established by the President of Ukraine, as a type of national public figures

The article describes the administrative legal personality of the head and deputy heads of a permanent auxiliary body established by the President of Ukraine. It has been proven that this consists not only in the ability of this type

---

© КИСІЛЬ Людмила Євгенівна – кандидат юридичних наук, доцент, старший науковий співробітник, старший науковий співробітник Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України; ORCID: 0000-0001-7986-0967

of national public figures to be bearers of public/prominent public functions enshrined in administrative law, but also to implement them and be subject to legal liability for their non-performance or improper performance. The article analyzes, taking into account the needs of law enforcement practice, the issue of applying the provisions of the legal doctrine and the position of the legislator set forth in the Law of Ukraine "On Law-Making Activity" in the context of implementing the norms of paragraphs one and three of paragraph 37 of part one of Article 1 of the Law of Ukraine dated December 6, 2019 No. 361-IX "On Prevention and Counteraction to the Legalization (Laundering) of Proceeds from Crime, Financing of Terrorism and Financing of the Proliferation of Weapons of Mass Destruction" to relations involving the specified categories of officials that arose and ended before its entry into force and the legal regulation of which was changed by the aforementioned provisions of paragraph 37 of part one of Article 1 of Law No. 361-IX. The conclusion was drawn that when applying the specified provision of the Law, compliance with the constitutional principle of the irreversibility of the effect of laws in time, as well as the principle of legal certainty as a component of the constitutional principle of the rule of law, must be ensured.

Key words: *administrative legal capacity, head and deputy head of a permanent auxiliary body established by the President of Ukraine, national public figures, financial monitoring measures, declarants.*

З погляду доктрини адміністративного права, адміністративна правосуб'єктність керівника та заступників керівника постійно діючого допоміжного органу, утвореного Президентом України, як різновиду національних публічних діячів полягає не лише у їх здатності бути носіями закріплених нормами адміністративного права публічних/ визначних публічних функцій, але й реалізовувати їх, а також підлягати юридичній відповідальності за їх невиконання чи неналежне виконання.

Одним із структурних елементів їх дієздатності, серед інших, є їх обов'язок, як суб'єктів декларування згідно із Законом України від 14 жовтня 2014 року № 1700-VII «Про запобігання корупції» (далі – Закон № 1700-VII) [1], подавати декларації відповідно до цього Закону, підлягати фінансовому моніторингу згідно із Законом України від 6 грудня 2019 року № 361-IX «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» (далі – Закон № 361-IX) [2].

Враховуючи потреби правозастосовної практики, малодослідженим є питання застосування положень правової доктрини і

позиції законодавця, викладеній у Законі України від 24 серпня 2023 року № 3354-IX «Про правотворчу діяльність» (далі – Закон № 3354-IX) [3] в контексті реалізації норм абзаців першого та третього пункту 37 частини першої статті 1 Закону № 361-IX до відносин за участю керівника і заступників керівника допоміжного органу, утвореного Президентом України, *що виникли і завершилися до набрання ним чинності та правове регулювання яких змінено названими положеннями пункту 37 частини першої статті 1 Закону № 361-IX.*

Стан дослідження проблеми. Окремі аспекти адміністративної правосуб'єктності розглядалися у працях В. Авер'янова, О. Андрійко, Ю. Битяка, В. Бортник, В. Галунька, О. Кузьменко, П. Лютікова, Т. Мацелик, Р. Мельника, В. Колпакова, С. Стеценка, О. Зубрицької, Т. Коломоєць, Л. Кисіль, Л. Біла-Тіунової, Є. Фролової, Т. Мацелик, Ю. Дем'янчука, М. Джафарової, Р. Куйбіди, В. Селіванова, М. Костіва, Б. Мельниченко, В. Пасічника та ін. Віддаючи належне проведеним науковим пошукам, слід визнати, що на сьогодні відсутні комплексні дослідження адміністративної правосуб'єктності керівника та заступників керівника постійно діючого допоміжного органу, утвореного Президентом України, як різновиду національних публічних діячів.

Мета дослідження – на підставі аналізу вітчизняного законодавства, що визначає статус національних публічних діячів, а також законодавства у сфері запобігання корупції, фінансового моніторингу, судової практики дослідити окремі аспекти адміністративної правосуб'єктності керівника та заступників керівника постійно діючого допоміжного органу, утвореного Президентом України, як різновиду національних публічних діячів.

Виклад основного матеріалу. Правовий інститут національних публічних діячів у Законі України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму» від 28 листопада 2002 року № 249-IV (далі – Закон № 249-IV) [4] *було запроваджено з 25 листопада 2014 року*, коли набрав чинності Закон України від 14 жовтня 2014 року № 1701-VII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо визначення кінцевих вигодоодержувачів юридичних осіб та публічних діячів» [5]. Зокрема, пункт 29 частини першої статті 1 Закону № 249-IV був викладений у новій

редакції: «29) публічні діячі – національні публічні діячі, іноземні публічні діячі, діячі, що виконують значні функції в міжнародній організації, а також їх пов'язані особи.

Національними публічними діячами є фізичні особи, які виконують публічні функції в Україні, а саме: «...державні службовці, посади яких віднесені до першої та другої категорії посад...».

Аналіз пункту 29 частини першої статті 1 Закону № 249-IV дозволяє зробити висновок про те, що обов'язковими умовами набуття статусу національного публічного діяча та належності особи до таких осіб є сукупність трьох таких ознак: 1) це фізична особа; 2) наявність посади, яку обіймає особа, у вичерпному переліку посад, із зайняттям яких особа набуває статусу національного публічного діяча; 3) виконання особою, яка обіймає таку посаду, публічних функцій в Україні.

Ні керівник, ні заступники Глави Адміністрації Президента України як окремі суб'єкти не були зазначені у переліку національних публічних діячів у Законі № 249-IV, але *набували такого статусу 25 листопада 2014 року із набранням чинності змінами до Закону № 249-IV як державні службовці, посади яких були віднесені до першої категорії посад* статтею 24 Закону України від 16 грудня 1993 року № 3723-XII «Про державну службу» [6].

6 лютого 2015 року набрав чинності Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» від 14 жовтня 2014 року № 1702-VII (далі – Закон № 1702-VII) [7], у пункті 25 частини 1 статті 1 якого вказувалося: «25) національні публічні діячі – фізичні особи, які виконують або виконували *протягом останніх трьох років* визначні публічні функції в Україні, а саме: ...державні службовці, посади яких віднесені до першої або другої категорії посад...». Попередній же Закон № 249-IV з усіма змінами до нього – 6 лютого 2015 року втратив чинність.

Отже, з дня набрання чинності й до 1 травня 2016 року Закон № 1702-VII зберігав за державними службовцями, посади яких були віднесені до першої або другої категорії посад, належність до національних публічних діячів (абзац п'ятнадцятий, а згодом – абзац шістнадцятий, пункту 25 частини першої статті 1 Закону № 1702-VII), а також запроваджував для цих осіб строк належності

ті до національних публічних діячів не тільки під час виконання визначених публічних функцій в Україні на відповідних посадах, а й ще протягом 3-х років після припинення перебування на таких посадах (абзац 1 пункту 25 частини першої статті 1).

Наведений у цьому Законі перелік осіб, що належать до національних публічних діячів, також мав вичерпний характер, і ні керівник, ні заступники Глави Адміністрації Президента України як окремі суб'єкти не були зазначені у переліку національних публічних діячів у Законі.

З 1 травня 2016 року, у зв'язку з набранням чинності зміною, внесеною Законом України «Про державну службу» від 10 грудня 2015 року № 889-VIII (далі – Закон № 889-VIII) [8], пункт 25 частини першої статті 1 Закону № 1702-VII передбачив, що національними публічними діячами є фізичні особи, які виконують або виконували протягом *останніх трьох років* визначні публічні функції в Україні, а саме: «...державні службовці, посади яких належать до категорії “А”». При цьому окремої спеціальної норми, яка б встановила належність до національних публічних діячів Глави та заступників Глави Адміністрації Президента України, у Законі № 1702-VII не було і така норма не запроваджувалася.

Водночас Законом № 889-VIII було встановлено, що його дія не поширюється на Главу Адміністрації Президента України та його заступників, і визнано таким, що втратив чинність, попередній Закон України «Про державну службу» від 16 грудня 1993 року № 3723-XII. Відповідно посади Глави Адміністрації Президента України та його заступників не були віднесені до категорій посад державної служби, не було встановлено ні співвідношення між «старими» категоріями посад державних службовців (що існували за Законом 1993 року) і новими категоріями посад державної служби (які запроваджувалися новим Законом 2015 року), ні можливість їх порівнювання.

Внаслідок таких змін у законодавчому регулюванні (набрання чинності Законом України «Про державну службу» від 10 грудня 2015 № 889-VIII, втратою чинності Закону України «Про державну службу» від 16 грудня 1993 року № 3723-XII та зміною Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму

та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» від 14 жовтня 2014 року № 1702-VII) з 1 травня 2016 року по 28 квітня 2020 року, коли Закон № 1702-VII втратив чинність:

1) і Глава, і заступники Глави Адміністрації Президента України втратили статус державних службовців, їх посади перестали належати до категорій посад державної служби;

2) із втратою статусу державного службовця посади Глави та заступників Глави Адміністрації Президента України перестали підпадати під законодавче визначення національних публічних діячів, а отже, належність до національних публічних діячів Глави та заступників Глави Адміністрації Президента України протягом 3-х років після припинення перебування на таких посадах було скасовано на законодавчому рівні;

3) зникли законні підстави для продовження здійснення щодо Глави та заступників Глави Адміністрації Президента України інших заходів фінансового моніторингу як до національних публічних діячів.

Невключення посади Глави Адміністрації та Заступника Глави Адміністрації Президента України до вичерпного переліку посад, із зайняттям яких особа набуває статусу національного публічного діяча, та, як наслідок, скасування законом статусу національних публічних діячів щодо Глави Адміністрації та заступників Глави Адміністрації Президента України, було обумовлено тим, що у вказаний період до їх повноважень не входило виконання визначених публічних функцій в Україні.

Відповідно до пункту 3 Положення про Адміністрацію Президента України, затвердженого Указом Президента України від 2 квітня 2010 року № 504/2010 (далі – Положення) [9], основними завданнями Адміністрації було організаційне, правове, консультативне, інформаційне, експертно-аналітичне та інше забезпечення здійснення Президентом України визначених Конституцією України повноважень.

Адміністрація Президента України була допоміжним, постійно діючим органом, створеним Президентом України на підставі статті 106 Конституції України, та не була органом державної влади, вона не ухвалювала рішень, обов'язкових для інших суб'єктів, не здійснювала державні владні управлінські функції, і не мала юрисдикції, яка поширювалася на певну територію (пункт

50 постанови Верховного Суду від 29 березня 2019 року у справі № 826/17479/18) [10].

Відтак і Глава Адміністрації, і заступники Глави Адміністрації Президента України, які входили до складу Адміністрації, не могли ухвалювати рішень, обов'язкових для інших суб'єктів, здійснювати державні владні управлінські функції, чи мати юрисдикцію, що поширювалася б на певну територію.

Конвенція ООН проти корупції, ратифікована Законом України 18 жовтня 2006 року № 251-V [11], визначає заходи щодо недопущення відмивання коштів одним із ключовим елементом протидії корупції (стаття 14). Про необхідність протидії відмиванню доходів, отриманих від злочинів, пов'язаних із корупцією, як один із заходів запобігання корупції зазначено й у Кримінальній конвенції про боротьбу з корупцією, ратифікованій Законом України 18 жовтня 2006 року № 252-V [12].

Неодноразово на проблему поєднання корупції і відмивання коштів звертається увага й органами ЄС. Зокрема, Європейський Парламент та Рада ЄС зазначають про необхідність особливої уваги до ділових відносин з публічними посадовими особами (Директива Європейського Парламенту і Ради (ЄС) 2015/849 від 20 травня 2015 року про запобігання використанню фінансової системи для цілей відмивання грошей або фінансування тероризму, про внесення змін до Регламенту Європейського Парламенту і Ради (ЄС) № 648/2012 та про скасування Директиви Європейського Парламенту і Ради 2005/60/ЄС та Директиви Комісії 2006/70/ЄС) [13].

У рекомендаціях FATF до факторів, які можуть значним чином вплинути на ефективність заходів з протидії відмиванню коштів та протидії фінансуванню тероризму, віднесено рівень корупції та вплив заходів із боротьби з корупцією [14].

Науковцями також вказується на неможливість здійснення відмивання коштів без наявності корумпованих зв'язків з працівниками органів державної влади, а також правоохоронних органів [15].

Саме тим фактом, що відмивання коштів нерозривно пов'язано і є одним з елементів корупційної складової, пояснюється, чому Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового зни-

щення» № 1702-VII був прийнятий наприкінці 2014 року одночасно із Законом України «Про запобігання корупції» № 1700-VII в рамках одного антикорупційного пакету реформ.

Аналіз Закону № 1700-VII, чинного у період з 1 травня 2016 року по 28 квітня 2020 року, на предмет визначеної ним належності Глави і заступників Глави Адміністрації Президента України до осіб з особливим статусом свідчить, що у цей період Закон № 1700-VII не відносив керівника чи заступників керівника допоміжного органу, утвореного Президентом України до службових осіб, які займають відповідальне та особливо відповідальне становище (примітка до статті 50), а їх посади – до посад, які передбачають зайняття відповідального або особливо відповідального становища (примітка до статті 56). Крім того, судами було встановлено, що особа, яка у цей період обіймала посаду заступника Глави Адміністрації Президента України, не була віднесена Законом України «Про запобігання корупції» від 14 жовтня 2014 року № 1700-VII до категорії «осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування» (пункти 28 – 30 постанови Верховного Суду від 29 березня 2019 року у справі № 826/17479/18) [16].

Це свідчить про наявність системного підходу як законодавця, так і судів до оцінки характеру здійснюваних Главою Адміністрації Президента України та його заступниками функцій як незначних.

28 квітня 2020 року набрав чинності Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» від 06 грудня 2019 року № 361-IX (далі-Закон № 361-IX) [17]. Цей Закон є чинним дотепер і ним передбачено належність до національних публічних діячів керівника постійно діючого допоміжного органу, утвореного Президентом України, його заступників. При цьому редакція абзацу 1 пункту 37 Закону № 361-IX двічі змінювалася: Законом № 2736-IX від 04.11.2022 [18] передбачалась обов'язковість виконання визначених публічних функцій національними публічними діячами *протягом останніх трьох років*, а Законом № 3419-IX від 17.10.2023 [19] це положення скасовано.

Означені законодавчі зміни відповідали змінам правового статусу допоміжного органу, утвореного Президентом України. Зокрема, згідно з Указом Президента України № 417/2019 від 20 червня

2019 року було утворено Офіс Президента України шляхом реорганізації та скорочення чисельності працівників Адміністрації Президента України [20], а відповідно до Указу Президента України від 25 червня 2019 року № 436/2019 «Про Положення про Офіс Президента України» (далі – Положення про Офіс) [21] – змінено функціональні обов'язки керівників структурних підрозділів Офісу Президента України.

Після реорганізації Адміністрації Президента України в Офіс Президента України до функціональних обов'язків Керівника та заступників Керівника Офісу Президента України були додані повноваження зі спрямування і координації роботи структурних підрозділів Офісу Президента України з виконання покладених саме на Президента України завдань. Реалізація такого повноваження, вочевидь, є виконанням особою, яка обіймає таку посаду, визначених публічних функцій в Україні й тому була підставою для визначення у Законі № 361-ІХ належності посад керівника та заступників керівника постійно діючого допоміжного органу, утвореного Президентом України, до національних публічних діячів.

Однак згідно із статтею 58 Конституції України [22] та нормами Закону № 361-ІХ про набрання ним чинності, норми абзаців першого та третього пункту 37 частини першої статті 1 Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» від 06 грудня 2019 року № 361-ІХ не мають застосовуватися до осіб, які перебували на посадах Глави Адміністрації Президента та заступників Глави Адміністрації Президента України і втратили статус національних публічних діячів до набрання Законом № 361-ІХ чинності з наступних міркувань.

Такий висновок впливає насамперед із аналізу доктрини правового регулювання суспільних відносин, яка розрізняє різні способи дії в часі нормативно-правових актів; при цьому перехід від однієї форми регулювання суспільних відносин до іншої може здійснюватися, зокрема, негайно (безпосередня дія), шляхом перехідного періоду (ультраактивна форма) і шляхом зворотної дії (ретроактивна форма) (п. 2 мотивувальної частини Рішення Конституційного Суду України від 9 лютого 1999 року № 1-рп/99) [23].

Такий висновок також ґрунтується на позиції законодавця про правила дії нормативно-правових актів, сформованій у статтях 57-59 Закону № 3354-ІХ, який набув чинності 20 вересня 2023 року і буде введений у дію через один рік з дня припинення або скасування воєнного стану в Україні.

Протилежний підхід, тобто реалізація норм абзаців першого та третього пункту 37 частини першої статті 1 Закону № 361-ІХ до відносин, що виникли і завершилися до набрання ним чинності та правове регулювання яких змінено названими положеннями пункту 37 частини першої статті 1, буде фактично зворотною дією цього Закону в часі. Однак такий підхід не відповідає вимогам статті 58 Конституції України та прийнятих у її розвиток законів України.

Адже у статті 58 Конституції України встановлено, що закони та інші нормативно-правові акти не мають зворотної дії в часі, крім випадків, коли вони пом'якшують або скасовують відповідальність особи. Правову позицію з питання закріплення цієї нормою Основного Закону України на конституційному рівні дії в Україні принципу незворотності дії законів та інших нормативно-правових актів, принципу зворотної дії в часі законів, якщо вони пом'якшують або скасовують відповідальність особи, та принципу безпосередньої дії законів та інших нормативно-правових актів неодноразово висловлював Конституційний Суд України. Зокрема, Конституційним Судом України наголошувалось, що:

– дію нормативно-правового акта в часі треба розуміти так, що вона починається з моменту набрання цим актом чинності і припиняється з втратою ним чинності, тобто до події, факту застосування той закон або інший нормативно-правовий акт, під час дії якого вони настали або мали місце;

– дія закону та іншого нормативно-правового акта не може поширюватися на правовідносини, які виникли і закінчилися до набрання чинності цим законом або іншим нормативно-правовим актом;

– суть положення статті 58 Конституції України про незворотність дії законів та інших нормативно-правових актів у часі полягає в тому, що дія законів та інших нормативно-правових актів поширюється на ті відносини, які виникли після набуття ними чинності, і не поширюється на правовідносини, які виникли і закінчилися до набуття такої чинності;

– положення статті 58 Основного Закону України передбачають загально визнані принципи дії в часі законів та інших нормативно-правових актів, а саме: принцип їх безпосередньої дії, тобто поширення тільки на ті відносини, які виникли після набуття чинності законами чи іншими нормативно-правовими актами, та принцип зворотної дії в часі, якщо вони пом'якшують або скасовують відповідальність особи (Рішення КСУ від 13 травня 1997 року № 1-зп/1997 [24], від 9 лютого 1999 року № 1-рп/99 [25], від 5 квітня 2001 року № 3-рп/2001 [26], від 2 липня 2002 року № 13-рп/2002 [27], від 26 січня 2011 року № 1-рп/2011 [28], від 21 грудня 2017 року № 3-р/2017 [29], від 26 лютого 2019 року № 1-р/2019 [30], від 12 липня 2019 року № 5-р(І)/2019 [31]).

Аналогічної позиції дотримуються і суди у правозастосовній практиці. Зокрема, Велика Палата Верховного Суду звертає увагу на те, що «за загальним правилом, закони та інші нормативно-правові акти (їхні окремі приписи) мають пряму дію в часі, тобто регулюють (1) відносини, що виникли після набрання чинності, а також (2) відносини, які виникли до набрання чинності та продовжують існувати на час набрання чинності. У другому випадку такі акти (приписи) поширюються на ці відносини з моменту набрання чинності, а не з моменту виникнення відповідних відносин (акти (приписи), які поширюють дію на момент виникнення відносин, що мав місце до набрання ними чинності, мають зворотню дію)» (Постанова Великої Палати Верховного Суду від 3 листопада 2021 року у справі № 9901/378/20) [32].

При цьому в судовій практиці сформувалася позиція, за якою надання зворотної сили в часі нормативно-правовим актам може бути передбачено лише шляхом прямої вказівки про це в законі або іншому нормативно-правовому акті (Постанова Великої палати Верховного Суду від 20 листопада 2019 року у справі № 210/3177/17) [33].

Варто також звернути увагу на частину 7 статті 90 Регламенту Верховної Ради України, затвердженого Законом України «Про Регламент Верховної Ради України» від 10 лютого 2010 року № 1861-VI [34], згідно з якою кожен законопроект повинен містити положення щодо порядку набрання ним чинності. Зазначена вимога була реалізована у пункті 1 розділу X «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 361-IX, яким встановлено, що

цей Закон набирає чинності *через чотири місяці з дня його опублікування*, крім абзацу третього підпункту 9 пункту 6 розділу X цього Закону, який набирає чинності з дня введення в дію Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення функцій із державного регулювання ринків фінансових послуг» від 12 вересня 2019 року № 79-ІХ [35]. Спеціальних приписів щодо особливого порядку набрання чинності пунктом 37 частини першої статті 1 Закону № 361-ІХ не зазначено. Таким чином, з пункту 1 розділу X «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 361-ІХ випливає, що *законодавець не передбачив для пункту 37 частини першої статті 1 цього Закону іншої форми дії, ніж безпосередня та пряма дія у часі*.

За таких обставин поширення дії норми абзаців першого та третього пункту 37 частини першої статті 1 Закону № 361-ІХ на відносини, що завершилися до набрання цим Законом чинності, не відповідатиме закріпленим у статті 58 Основного Закону України принципам незворотності дії законів та інших нормативно-правових актів, безпосередньої дії законів та інших нормативно-правових актів та принципу зворотної дії в часі лише тих законів, які пом'якшують або скасовують відповідальність особи.

Виходячи з цього, чинні норми про статус національних публічних діячів, зокрема встановлені абзацами першим та третім пункту 37 частини першої статті 1 Закону № 361-ІХ, не можуть у супереч Конституції України застосовуватися до Глави Адміністрації та заступників Глави Адміністрації Президента України, перебування яких на посаді завершилося до набрання чинності Законом № 361-ІХ.

Наведені міркування стосуються і постанови Правління Національного банку України від 19 травня 2020 року № 65 «Про затвердження Положення про здійснення банками фінансового моніторингу» [36]. Зокрема, цією постановою банки зобов'язано до осіб, які не мали за Законом № 1702-VII статусу політично значущих осіб (тобто статусу національних, іноземних публічних діячів та діячів, які виконують публічні функції в міжнародних організаціях), вчиняти, зокрема, заходів із виявлення та визначення їх належності до політично значущої особи.

Так, підпунктом 3 пункту 2 названої постанови встановлено, що банки «звітують до спеціально уповноваженого органу щодо

порогових фінансових операцій політично значущих осіб, членів їх сімей та/або осіб, пов'язаних із політично значущими особами, які не мали такого статусу відповідно до Закону №1702-VII, починаючи з дати виявлення банком факту належності відповідного клієнта до політично значущої особи, члена його сім'ї та/або особи, пов'язаної з політично значущою особою».

Крім наведеного вище, для актів Національного банку України встановлені спеціальні норми у статті 56 спеціального Закону України «Про Національний банк України» від 20 травня 1999 року № 679-XIV [37]. Цією статтею визначено, що Національний банк видає нормативно-правові акти з питань, віднесених до його повноважень, які є обов'язковими для органів державної влади і органів місцевого самоврядування, юридичних та для фізичних осіб (частина друга). Нормативно-правові акти Національного банку видаються у формі постанов Правління Національного банку, а також інструкцій, положень, правил, що затверджуються постановами Правління Національного банку. Вони не можуть суперечити законам України та іншим законодавчим актам України і не мають зворотної сили, крім випадків, коли вони згідно із законом пом'якшують або скасовують відповідальність (частина четверта).

Таким чином, реалізація зазначеної постанови Правління Національного банку України стосовно Глави Адміністрації та Заступників Глави Адміністрації Президента України, перебування яких на посаді завершилося до набрання чинності Законом № 361-IX, не відповідатиме і статті 56 Закону України «Про Національний банк України».

Незворотність дії у часі законів та інших нормативно-правових актів є складовою визнання і дії в Україні конституційного принципу верховенства права, встановленого статтею 8 Конституції України. Одним з елементів принципу верховенства права є юридична визначеність, яка вимагає передбачуваності (прогнозованості) та стабільності правових норм (абзац шостий підпункту 2.1 пункту 2 мотивувальної частини Рішення Конституційного Суду України від 20.12.2017 № 2-р/2017 [38], абзац третій підпункту 4.1 пункту 4 мотивувальної частини Рішення Конституційного Суду України від 20.06.2019 № 6-р/2019 [39]).

Конституційний Суд України зазначив, що юридичну визначеність необхідно розуміти через такі її складові: чіткість, зрозумі-

лість, однозначність норм права; право особи у своїх діях розраховувати на розумну та передбачувану стабільність існуючого законодавства та можливість передбачати наслідки застосування норм права (законні очікування) (абзац п'ятий підпункту 4.1. пункту 4 мотивувальної частини Рішення Конституційного Суду України від 20.06.2019 № 6-р/2019).

Звичайно, право особи на «легітимні очікування», яке впливає із конституційного принципу верховенства права, не заперечує можливість удосконалення законодавства, у тому числі антикорупційного. Як Конституційний Суд України, так і суди загальної юрисдикції про це неодноразово зауважували, зокрема зазначаючи, що очікування осіб не можуть впливати на внесення змін до законів та інших нормативно-правових актів (абзац 4 п. 4.1 мотивувальної частини Рішення Конституційного Суду України від 22 травня 2018 року № 5-р/2018 [40], постанова Верховного Суду від 16 липня 2021 року у справі № 200/9113/20-а [41]).

Водночас Конституційний Суд, аналізуючи принцип правомірних (легітимних) очікувань, посилається також на спеціальне дослідження Європейської Комісії «За демократію через право» (Венеційська Комісія) «Мірило правовладдя» CDL-AD(2016)007 [42], де зазначено, що *«приписи права можна змінювати, втім, за умов, що суспільство знає про це наперед і бере участь в обговоренні, а також що не буде шкідливих наслідків для легітимних очікувань»* (Рішення Конституційного Суду України від 7 квітня 2021 року № 1-р(II)/2021) [43].

З наведеного випливає, що норма нині чинного Закону № 361-ІХ щодо віднесення керівника та заступників керівника постійно діючого допоміжного органу, утвореного Президентом України, до національних публічних осіб, в принципі не може поширюватися на осіб, чії відносини з перебування на вказаних посадах, і відносини з перебування у статусі національного публічного діяча завершилися ще до набрання чинності названим Законом. Інший підхід у вирішенні цього питання є порушенням статей 8 і 58 Конституції України.

Висновки. Адміністративна правосуб'єктність керівника та заступників керівника постійно діючого допоміжного органу, утвореного Президентом України, як різновиду національних публічних діячів полягає не лише у їх здатності бути носіями закріплених

нормами адміністративного права публічних/ визначних публічних функцій, а й реалізувати їх, а також підлягати юридичній відповідальності за їх невиконання чи неналежне виконання. Одним із структурних елементів їх дієздатності, серед інших, є їх обов'язок як суб'єктів декларування подавати декларації, підлягати фінансовому моніторингу. На підставі аналізу вітчизняного законодавства, що визначає статус національних публічних діячів, законодавства у сфері запобігання корупції та фінансового моніторингу, судової практики можна зробити висновок про те, що положення пункту 37 частини першої статті 1 Закону № 361-IX не може поширюватися на осіб, чиї відносини з перебування на посадах керівника та заступників керівника постійно діючого допоміжного органу, утвореного Президентом України, і відносини з перебування у статусі національного публічного діяча завершилися ще до набрання чинності названим Законом. Такий підхід дозволить забезпечити додержання конституційного принципу незворотності дії в часі законів, а також принципу правової визначеності як складової конституційного принципу верховенства права.

1. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>. 2. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення: Закон України від 6.12.2019 № 361-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text>. 3. Про правотворчу діяльність: Закон України від 24.08.2023 №3354-IX.URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3354-20#Text>. 4. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму: Закон України від 28.11.2002 № 249-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/249-15#Text>. 5. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо визначення кінцевих вигодоодержувачів юридичних осіб та публічних діячів: Закон України від 14.10.2014 № 1701-VII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1701-18#Text>. 6. Про державну службу: Закон України від 16.12.1993 №3723- XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3723-12#Text>. 7. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення: Закон України від 14.10.2014 № 1702-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1702-18#Text>. 8. Про державну службу: Закон України від 10 грудня 2015 року № 889-VIII.URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text>. 9. Про Положення про Адміністрацію Президента України: Указ Президента

України від 2.04.2010 № 504/2010. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/504/2010#Text>. **10.** Постанова Верховного Суду від 29 березня 2019 року у справі № 826/17479/18. URL: <https://iplex.com.ua/doc.php?regnum=80805353&red=100003fe363983815e73cb942e6c469811d256&d=5>. **11.** Про ратифікацію Конвенції ООН проти корупції: Закон України 18.10.2006 № 251-V. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/251-16#Text>. **12.** Про ратифікацію Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією: Закон України 18.10.2006 № 252-V. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/252-16#Text>. **13.** Директива Європейського Парламенту і Ради (ЄС) 2015/849 від 20 травня 2015 року про запобігання використанню фінансової системи для цілей відмивання грошей або фінансування тероризму, про внесення змін до Регламенту Європейського Парламенту і Ради (ЄС) № 648/2012 та про скасування Директиви Європейського Парламенту і Ради 2005/60/ЄС та Директиви Комісії 2006/70/ЄС. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_037-15#Text. **14.** Рекомендації FATF. Міжнародні стандарти боротьби з відмиванням коштів, фінансуванням тероризму і розповсюдженням зброї масового знищення. URL: <https://fiu.gov.ua/assets/userfiles/books/5%20round%20FATF.pdf>. **15.** До прикладу, Аркуша Л. І. Основи виявлення та розслідування легалізації доходів, одержаних у результаті організованої злочинної діяльності: автореф. дис. ... докт. юрид. н. Одеса, 2011.42 с. С. 11. **16.** Постанова Верховного Суду від 29 березня 2019 року у справі № 826/17479/18. URL: <https://iplex.com.ua/doc.php?regnum=80805353&red=100003fe363983815e73cb942e6c469811d256&d=5>. **17.** Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення: Закон України від 06.12. 2019 № 361-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text>. **18.** Про внесення змін до деяких законів України щодо захисту фінансової системи України від дій держави, що здійснює збройну агресію проти України, та адаптації законодавства України до окремих стандартів Групи з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF) і вимог Директиви ЄС 2018/843: Закон України від 4.11.2022 №2736-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2736-20#Text>. **19.** Про внесення змін до Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» щодо політично значущих осіб: Закон України від 17.10 2023 № 3419-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3419-20#Text>. **20.** Питання забезпечення діяльності Президента України: Указ Президента України від 20.06.2019 № 417/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/417/2019#Text>. **21.** Про Положення про Офіс Президента України»: Указ Президента України від 25.06.2019 № 436/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436/2019#Text>. **22.** Конституція України від 28.06.1996. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>. **23.** Рішення Конституційного Суду України від

9.02.1999 № 1-рп/99. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v001p710-99#Text>. **24.** Рішення Конституційного Суду України від 13.05.1997 № 1-зп/1997. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v001p710-97#Text>. **25.** Рішення Конституційного Суду України від 09.02.1999 № 1-рп/99. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/en/v001p710-99/stru2>. **26.** Рішення Конституційного Суду України від 5.04.2001 № 3-рп/2001. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v003p710-01#Text>. **27.** Рішення Конституційного Суду України від 2.07.2002 № 13-рп/2002. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v013p710-02#Text>. **28.** Рішення Конституційного Суду України від 26.01.2011 № 1-рп/2011. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v001p710-11#Text>. **29.** Рішення Конституційного Суду України від 21.12.2017 № 3-п/2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v003p710-17#Text>. **30.** Рішення Конституційного Суду України від 26.02.2019 № 1-п/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v001p710-19#Text>. **31.** Рішення Конституційного Суду України від 12.07.2019 № 5-п(І)/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/va05p710-19#Text>. **32.** Постанова Великої Палати Верховного Суду від 3.11.2021 у справі № 9901/378/20. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/101424482>. **33.** Постанова Великої палати Верховного Суду від 20.11.2019 у справі № 210/317. URL: <https://zakononline.ua/court-decisions/show/86401141>. **34.** Про Регламент Верховної Ради України: Закон України від 10.02.2010 № 1861-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1861-17#Text>. **35.** Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення функцій із державного регулювання ринків фінансових послуг: Закон України від 12.09.2019 № 79-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/79-20#Text>. **36.** Про затвердження Положення про здійснення банками фінансового моніторингу: Постанова Правління Національного банку України від 19.05.2020 № 65. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0065500-20#Text>. **37.** Про Національний банк України: Закон України від 20.05.1999 № 679-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14#Text>. **38.** Рішення Конституційного Суду України від 20.12.2017 № 2-п/2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v002p710-17/stru3#Stru>. **39.** Рішення Конституційного Суду України від 20.06.2019 № 6-п/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v006p710-19#Text>. **40.** Рішення Конституційного Суду України від 22.05.2018 № 5-п/2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v005p710-18#Text>. **41.** Постанова Верховного Суду від 16.07.2021 у справі № 200/9113/20-а. URL: <https://zakononline.ua/court-decisions/show/98367570>. **42.** Дослідження Європейської Комісії «За демократію через право» (Венеційська Комісія) «Мірило правовладдя» CDL-AD(2016)007. URL: [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD\(2011\)003rev2-ukr](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD(2011)003rev2-ukr). **43.** Рішення Конституційного Суду України від 7 квітня 2021 року № 1-п(ІІ)/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/va01p710-21#Text>.

References

1. Pro zapobihannia koruptsii: Zakon Ukrainy vid 14.10.2014 № 1700-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>. 2. Pro zapobihannia ta protydiu lehalizatsii (vidmyvanniu) dokhodiv, oderzhanykh zlochynnym shliakhom, finansuvanniu teroryzmu ta finansuvanniu rozpovsiudzhennia zbroi masovoho znyshchennia: Zakon Ukrainy vid 6.12.2019 № 361-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text>. 3. Pro pravotvorchu diialnist: Zakon Ukrainy vid 24.08.2023 № 3354-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3354-20#Text>. 4. Pro zapobihannia ta protydiu lehalizatsii (vidmyvanniu) dokhodiv, oderzhanykh zlochynnym shliakhom, abo finansuvanniu teroryzmu: Zakon Ukrainy vid 28.11.2002 № 249-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/249-15#Text>. 5. Pro vnesennia zmin do deiakyykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo vyznachennia kintsevykh vyhodooderzhuvachiv yurydychnykh osib ta publichnykh diiachiv: Zakon Ukrainy vid 14.10.2014 № 1701-VII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1701-18#Text>. 6. Pro derzhavnu sluzhbu: Zakon Ukrainy vid 16.12.1993 № 3723- XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3723-12#Text>. 7. Pro zapobihannia ta protydiu lehalizatsii (vidmyvanniu) dokhodiv, oderzhanykh zlochynnym shliakhom, finansuvanniu teroryzmu ta finansuvanniu rozpovsiudzhennia zbroi masovoho znyshchennia: Zakon Ukrainy vid 14.10.2014 № 1702-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1702-18#Text>. 8. Pro derzhavnu sluzhbu: Zakon Ukrainy vid 10 hrudnia 2015 roku № 889-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text>. 9. Pro Polozhennia pro Administratsiiu Prezydenta Ukrainy: Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 2.04.2010 № 504/2010. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/504/2010#Text>. 10. Postanova Verkhovnoho Sudu vid 29 bereznia 2019 roku u spravi № 826/17479/18. URL: <https://iplex.com.ua/doc.php?regnum=80805353&red=100003fe363983815e73cb942e6c469811d256&d=5>. 11. Pro ratyfikatsiiu Konventsii OON proty koruptsii: Zakon Ukrainy 18.10.2006 № 251-V. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/251-16#Text>. 12. Pro ratyfikatsiiu Kryminalnoi konventsii pro borotbu z koruptsiieiu: Zakon Ukrainy 18.10.2006 № 252-V. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/252-16#Text>. 13. Dyrektyva Yevropeiskoho Parlamentu i Rady (IeS) 2015/849 vid 20 travnia 2015 roku pro zapobihannia vykorystanniu finansovoi systemy dla tsilei vidmyvannia hroshei abo finansuvannia teroryzmu, pro vnesennia zmin do Rehlamentu Yevropeiskoho Parlamentu i Rady (IeS) № 648/2012 ta pro skasuvannia Dyrektyvy Yevropeiskoho Parlamentu i Rady 2005/60/IeS ta Dyrektyvy Komisii 2006/70/IeS. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_037-15#Text. 14. Rekomendatsii FATF. Mizhnarodni standarty borotby z vidmyvanniam koshtiv, finansuvanniam teroryzmu i rozpovsiudzhenniam zbroi masovoho znyshchennia. URL: <https://fii.gov.ua/assets/userfiles/books/5%20round%20FATF.pdf>. 15. Do prykladu, Arkusha L. I. Osnovy vyjavlennia ta rozsliduvannia lehalizatsii dokhodiv, oderzhanykh u rezultati orhanizovanoi zlochynnoi diialnosti : avtoref. dys. ... d-ra yuryd. n.

Odesa, 2011.42 s. S. 11. **16.** Postanova Verkhovnoho Sudu vid 29 bereznia 2019 roku u spravi № 826/17479/18. URL: <https://iplex.com.ua/doc.php?regnum=80805353&red=100003fe363983815e73cb942e6c469811d256&d=5>. **17.** Pro zapobihannia ta protydiuu lehalizatsii (vidmyvanniu) dokhodiv, oderzhanykh zlochynnym shliakhom, finansuvanniu teroryzmu ta finansuvanniu rozpovsiudzhennia zbroi masovoho znyshchennia: Zakon Ukrainy vid 06.12.2019 № 361-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text>. **18.** Pro vnesennia zmin do deiakykh zakoniv Ukrainy shchodo zakhystu finansovoi systemy Ukrainy vid dii derzhavy, shcho zdiisniue zbroinu ahresiiu proty Ukrainy, ta adaptatsii zakonodavstva Ukrainy do okremykh standartiv Hrupy z rozrobky finansovykh zakhodiv borotby z vidmyvanniam hroshei (FATF) i vymoh Dyrektyvy YeS 2018/843: Zakon Ukrainy vid 4.11.2022 № 2736-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2736-20#Text>. **19.** Pro vnesennia zmin do Zakonu Ukrainy «Pro zapobihannia ta protydiuu lehalizatsii (vidmyvanniu) dokhodiv, oderzhanykh zlochynnym shliakhom, finansuvanniu teroryzmu ta finansuvanniu rozpovsiudzhennia zbroi masovoho znyshchennia» shchodo politychno znachushchykh osib: Zakon Ukrainy vid 17.10.2023 № 3419-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3419-20#Text>. **20.** Pytannia zabezpechennia diialnosti Prezidenta Ukrainy: Ukaz Prezidenta Ukrainy vid 20.06.2019 № 417/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/417/2019#Text>. **21.** Pro Polozhennia pro Ofis Prezidenta Ukrainy»: Ukaz Prezidenta Ukrainy vid 25.06.2019 № 436/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436/2019#Text>. **22.** Konstytutsiia Ukrainy vid 28.06.1996. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>. **23.** Rishennia Konstytutsiinoho Sudu Ukrainy vid 9.02.1999 № 1-rp/99. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v001p710-99#Text>. **24.** Rishennia Konstytutsiinoho Sudu Ukrainy vid 13.05.1997 № 1-zp/1997. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v001p710-97#Text>. **25.** Rishennia Konstytutsiinoho Sudu Ukrainy vid 09.02.1999 № 1-rp/99. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/en/v001p710-99/stru2>. **26.** Rishennia Konstytutsiinoho Sudu Ukrainy vid 5.04.2001 № 3-rp/2001. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v003p710-01#Text>. **27.** Rishennia Konstytutsiinoho Sudu Ukrainy vid 2.07.2002 № 13-rp/2002. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v013p710-02#Text>(data zvernennia 16.11.2025). **28.** Rishennia Konstytutsiinoho Sudu Ukrainy vid 26.01.2011 № 1-rp/2011. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v001p710-11#Text>. **29.** Rishennia Konstytutsiinoho Sudu Ukrainy vid 21.12.2017 № 3-r/2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v003p710-17#Text>. **30.** Rishennia Konstytutsiinoho Sudu Ukrainy vid 26.02.2019 № 1-r/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v001p710-19#Text>. **31.** Rishennia Konstytutsiinoho Sudu Ukrainy vid 12.07.2019 № 5-r(I)/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/va05p710-19#Text>. **32.** Postanova Velykoi Palaty Verkhovnoho Sudu vid 3.11.2021 u spravi № 9901/378/20. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/101424482>. **33.** Postanova Velykoi palaty Verkhovnoho Sudu vid

20.11.2019 u spravi № 210/317. URL: <https://zakononline.ua/court-decisions/show/86401141>. **34.** Pro Rehlament Verkhovnoi Rady Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 10.02.2010 № 1861-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1861-17#Text>. **35.** Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo udoskonalennia funktsii iz derzhavnogo rehliuvannia rynkiv finansovykh posluh: Zakon Ukrainy vid 12.09.2019 № 79-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/79-20#Text>. **36.** Pro zatverdzhennia Polozhennia pro zdiisnennia bankamy finansovoho monitorynhu: Postanova Pravlinnia Natsionalnogo banku Ukrainy vid 19.05.2020 № 65. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0065500-20#Text>. **37.** Pro Natsionalnyi bank Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 20.05.1999 № 679-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14#Text>. **38.** Rishennia Konstytutsiinoho Sudu Ukrainy vid 20.12.2017 № 2-r/2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v002p710-17/stru3#Stru>. **39.** Rishennia Konstytutsiinoho Sudu Ukrainy vid 20.06.2019 № 6-r/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v006p710-19#Text>. **40.** Rishennia Konstytutsiinoho Sudu Ukrainy vid 22.05.2018 № 5-r/2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v005p710-18#Text>. **41.** Postanova Verkhovnogo Sudu vid 16.07.2021 u spravi № 200/9113/20-a. URL: <https://zakononline.ua/court-decisions/show/98367570>. **42.** Doslidzhennia Yevropeiskoi Komisii «Za demokratiiu cherez pravo» (Venetsiiska Komisiia) «Mirylo pravovladdia» CDL-AD(2016)007. URL: [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD\(2011\)003rev2-ukr](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD(2011)003rev2-ukr). **43.** Rishennia Konstytutsiinoho Sudu Ukrainy vid 7 kvitnia 2021 roku № 1-r(II)/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/va01p710-21#Text>.

***Kysil Ludmyla.* Administrative legal personality of the head and deputy heads of a permanent auxiliary body established by the President of Ukraine, as a type of national public figures**

The article describes the administrative legal personality of the head and deputy heads of a permanent auxiliary body established by the President of Ukraine. It has been proven that this consists not only in the ability of this type of national public figures to be bearers of public/prominent public functions enshrined in administrative law, but also to implement them and be subject to legal liability for their non-performance or improper performance.

It has been established that the legal institution of national public figures was introduced on November 25, 2014, when the Law of Ukraine of October 14, 2014 No. 1701-VII “On Amendments to Certain Legislative Acts of Ukraine Regarding the Determination of Ultimate Beneficiaries of Legal Entities and Public Figures” came into force. The mandatory conditions for acquiring the status of a national public figure were the presence of three characteristics in combination: 1) the person is a natural person; 2) the position held by the person is included in the exhaustive list of positions that confer the status of national public figure; 3) the person holding such a position performs public functions in Ukraine.

However, the legislation that defined an exhaustive list of positions upon holding which a person acquires the status of a national public figure was not stable and was changing. As a result, in practice, problems arose with the application of legislation in the field of corruption prevention and financial monitoring measures to persons whose positions were either classified by law as national public figures or not.

Based on an analysis of domestic legislation defining the status of national public figures, legislation in the field of corruption prevention and financial monitoring, and judicial practice, it has been concluded that the provisions of paragraph 37 of part one of Article 1 of the Law of Ukraine No. 361-IX of December 6, 2019, “On Preventing and Combating the Legalization (laundering) of proceeds obtained by criminal means, financing of terrorism and financing of the proliferation of weapons of mass destruction” cannot be extended to persons whose relationship with holding the positions of head and deputy heads of a permanent auxiliary body established by the President of Ukraine, and whose relationship with the status of national public figure ended before the aforementioned Law came into force. This approach will ensure compliance with the constitutional principle of the irreversibility of the effect of laws in time, as well as the principle of legal certainty as a component of the constitutional principle of the rule of law.

Key words: administrative legal capacity, head and deputy head of a permanent auxiliary body established by the President of Ukraine, national public figures, financial monitoring measures, declarants.